

29.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АПЕЛАЦИОНО ЈАВНО ТУЖИЛАШТВО
КТР.бр.957/20-Ко
10.11.2020.године
Н И Ш
ДБ

„Транспарентност Србија“

Б Е О Г Р А Д
Палмотићеве 31/III

У вези кривичне пријаве коју сте поднели 15.06.2020.године, против Зорана Дробњака, в.д. директора Јавног предузећа „Путеви Србије“ Београд, због основа сумње да је извршио кривично дело давање мита у вези са гласањем из чл.156 ст.1 КЗ, и обавештења Вишег јавног тужилаштва у Нишу, Посебног одељења за сузбијање корупције 9КТКо.бр.274/20 од 08.09.2020.године, о донетом решењу о одбацивању кривичне пријаве, обавештавамо вас да смо у поступку контроле законитости и правилности ову јавнотужилачку одлуку оценили као неправилну.

У прилогу вам достављамо примерак нашег акта КТР.бр.957/20 од 10.11.2020.године, упућеног Вишем јавном тужилаштву у Нишу, Посебном одељењу за сузбијање корупције.

ЗАМЕНИК
АПЕЛАЦИОНОГ ЈАВНОГ ТУЖИОЦА

Данило Благојевић

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АПЕЛАЦИОНО ЈАВНО ТУЖИЛАШТВО
КТР.бр.957/20-Ко
10.11.2020.године
Н И Ш
ДБ

ВИШЕМ ЈАВНОМ ТУЖИЛАШТВУ
- Посебно одељење за сузбијање корупције -

Н И Ш

Веза: Ваш 9КТКО.бр.274/20

У вези решења 9КТКО.бр.274/20 од 08.09.2020.године, којим сте одбацили кривичне пријаве поднете против Зорана Дробњака, в.д. директора Јавног предузећа „Путеви Србије“, због кривичног дела давање и примање мита у вези са гласањем из чл.156 ст.1 КЗ, обавештавамо вас, у смислу тач.3 Опште обавезног упутства Републичког јавног тужилаштва А.бр.146/18 од 01.03.2018.године, о уоченим неправилностима.

Наиме, разлози о чињеницама које сте утврђивали у предистражном поступку и којим образлажете одлуку да не постоје основи сумње, дакле ни скуп посредних чињеница да је осумњичени Зоран Дробњак учинио кривично дело давање и примање мита у вези са гласањем из чл.156 ст.1 КЗ, нити било које друго кривично дело за које се гони по службеној дужности, јесу нејасни и противречни. Такође се на основу увида у списе предмета 9КТКО.бр.274/20 утврђује да неке од чињеница које би могле имати карактер било одлучних, било индицијалних, нису биле предмет провере, односно изостало је њихово утврђивање прикупљањем података или обавештења (чл.282 ЗКП), или пак предузимањем одређених доказних радњи (чл. 499 ст.2 ЗКП).

У вези прве неправилности која се тиче нејасних разлога о чињеницама које су биле предмет утврђивања у предистражном поступку, указујемо на чињеничне оцене наведене на трећој страни вашег решења. Анализирајући чињенични контекст пријављеног догађаја, дакле да су најпре мештани села Кукуловце јавно објавили да ће „бојкотовати изборе“, односно искористи право да на предстојећим изборима не гласају јер су разочарани неиспуњеним обећањима из претходне предизборне кампање, а потом другу чињеницу да је осумњичени након „пар дана“ дошао у ово село и том приликом обећао присутним мештанима да ће раније дато обећање о „асфалтирању сеоских улица“ бити извршено и то у наредних десетак дана, и на крају трећу чињеницу која је од значаја приликом оцене битних елемената бића овог кривичног дела, а то је изговорена реченица „... и сад да изађете на гласање“, ви у образложењу своје одлуке као разлог да не постоје основи сумње наводите да сте утврдили како се запрво радило о „неформално вођеном разговору“. Овако дат разлог за оцену непостојања основа сумње је нејасан јер је изостало указивање на конкретне чињенице које сте утврдили у поступку, и у чијем светлу описани скуп оцењујете као „неформалан разговор“, а уз то је овакав чињенични закључак противречан разлогу који наводите већ у следећем ставу образложења одлуке. Наиме, у следећем

- ставу образложења наводите како сте ценили околност да је осумњичени у време предузимања спорне радње обављао функцију в.д. директора Ј.П. „Путеви Србије“, да је његова „редовна делатност вођење пословања тој јавног предузећа“, те да се посета Лесковцу и селу Кукуловце може приписати остварењу те његове функције. Закључак да је посета мештанима тог села била радио о састанку који је у функцији дужности коју обавља осумњичени, а та околност овом ставу одлуке. Уз наведено треба имати у виду и чињеницу да је на овај скуп осумњичени дошао са градоначелником Града Лесковца, што је додатна чињеница која доводи у сумњу ваш и у вашој оцени да се реченица коју је на том састанку изговорио „а сад изађите на изборе“, не може „приписати остварењу одређених политичких циљева“, што би онда значило да је она Нејасно је како позив окупљеним мештанима за излазак на изборе може бити у вези са законским и статутарним овлашћењима предузећа коме је поверио јавно овлашћење управљања државним путевима. Оно што је за јавно тужилаштво битно јесте да ли је у склопу наведених чињеница осумњичени повредио или угрозио објекат који се у овој глави кривичног законика штити, односно право бирача на слободно и непристрасно определење, наравно уз алтернативно прописаних радњи извршења овог кривичног дела и члан неке политичке организације је ирелевантно за јавно тужилаштво, а имајући у виду да законодавац у прописивању објективних елемената бића овог кривичног дела није за учиниоца прописао и посебан статус, већ извршилац може бити било ко.

Следећи нејасан разлог који наводите за одлуку да не постоји основ сумње јесте ваша оцена да из до сада утврђених чињеница у предистражном поступку нисте утврдили „...степен озбиљности у изговореним речима мештанима села да изађу на изборе“. Законодавац код појединих кривичних дела прописује као објективни елеменат бића кривичног дела одређене више стандарде у односу на уобичајене или просечне, речима „значајније, грубо, теже“, међутим када се ради о овом кривичном делу не постоји такав услов, односно такав објективни елеменат. У том смислу овако дат разлог у образложењу ваше одлуке не доводи у питање објективна обележја бића кривичног дела. Сасавим је другачија ситуација када се оцењује субјективни елеменат, односно тражени облик кривице. Ово кривично дело је могуће извршти само са директним умишљајем. Бројне су околности које могу компромитовати, било елеменат свести, било вољни елеменат, онако како су ти елементи прописни у чл. 25 КЗ, али је тада нужно и конкретно навести чињенице због којих је оцењено да учинилац није предузео кривичноправну радњу са директним умишљајем.

Осим нејасних и противречних разлога о чињеницима које анализирате у образложењу одлуке, постоји још један разлог због којег, за сада, вашу одлуку оцењујемо као неправилну, а то је изостанак утврђивања чињеница на које се указује кривичном пријавом, а које могу бити од значаја приликом оцене да ли пријављени догађај има карактер кажњивог дела, те уколико има, да ли се ради о кривичном делу, или пак о кажњивом делу мање друштвене опасности-прекршају или привредном преступу. Наиме, у образложењу одлуке наводите да је за радовима које је осумњичени критичном приликом обећао мештанима села (из вашег решења се може закључити да је у питању „асфалтирање сеоских улица“), и иначе постојала објективна потреба која би се свакако реализовала „кроз одређени временски период“, као и да би се ти радови и иначе „финансирали од стране ЈП „Путеви Србије“. Из Статута овог јавног предузећа се утврђује да су у његовој надлежности послови у вези управљања државним путевима. Осим

државних путева прве и друге категорије, постоје и општински путеви, некатегорисани путеви и улице, с тим да је финансирање њихове изградње и одржавања углавном у надлежности локалних самоуправа. Из образложења ваше одлуке се не може на поуздан начин закључити да ли је обећана изградња путева реализована и да ли је била из надлежности јавног предузећа којим руководи осумњичени, те уколико јесте да ли су расходи за такву намену били планирани. Ради се о битном општем акту тог јавног предузећа који се сматра донетим тек када сагласност да оснивач, а то је Влада Републике Србије. Располагање средствима јавног предузећа се дакле унапред планира и одобрава, и за било каква промену морају бити испуњени услови прописани актима тог јавног предузећа. Ова чињеница може бити од значаја приликом оцене других могућих кажњивих дела, а за коју оцену је јавно тужилаштво обавезно сходно чл. 104 Правилника о управи у јавним тужилаштвима. С тим у вези вам указујемо да је према чл. 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, јавно тужилаштво као орган смислу. То значи да постоји обавеза јавног тужилаштва да поводом сваког спорног догађаја са би се догађај расветлио на потпун и поуздан начин, те да тим поводом донесе одговарајућу јанотужилачку одлуку, било мериторну, било процесну уступањем органу који је надлежан за мериторно одлучивање.

Оно што би могло бити запрво спорно у вези пријављеног догађаја, а о чему је у вашој одлуци изостала детаљна анализа и оцена, тиче се елемента користи. Значај овог елемента бића кривичног дела се огледа у томе да је реч о посебном кривичном делу код кога је у пракси тешко поставити јасну границу између оних радњи које остају на нивоу других видова одговорности и оцена (моралних или политичких), од оних које се могу на поуздан начин оквалификовати као кривично дело. Наиме, кад је реч о давању имовинске користи нема никаквих дилема. Такође нема дилема ни када се другом обећава неимовинска корист која се огледа у, примера ради, заснивању радног односа, напредовању на послу, добијању неке дозволе или слично, дакле када се даје или обећава корист која је лична за оног коме се даје или обећава. За кривичноправну оцену је, међутим, савим другачија ситуација када се не јавном скупу обећава корист које је од општег значаја, која је дакле у функцији задовољавања општих интереса, а не личних неимовинских интереса само појединача. Таква је ситуација када се на јавном скупу обећава изградња школе, обданишта, болнице, водовода, канализације, па и путева, односно добара која неће припадати лично оном коме је дато обећање, већ се ради о јавном добру, односно објекту који је у функцији задовољавања општих интереса. Управо се због ове околности која се односи на објективно обележје бића кривичног дела - корист, пријављени догађај разликује од кривичноправног догађаја јер се исцрпује у границама оних понашања за чију оцену јавно тужилаштво није надлежно. У прилог овом ставу иде и чињеница да је у четвртом ставу овог члана законодавац прописао обавезно одузимање поклона или друге користи. Реализација те обавезе је могућа само уколико се ради о имовинским или неимовинским користима које су дате конкретном лицу или конкретним лицима (одзумање новца, поништај противправне одлуке о заснивању радног односа или противправне одлуке о напредовању на послу и слично). Уколико се пак ради о добру од општег значаја или користи која је у функцији задовољавања општих интереса (школа, вртић, пут, водовод и слично), наравно да обавеза одузимања корсти није могућа јер се једноставно ради о користи која није кривичноправног карактера. Уколико се не би водило рачуна о овој околности, дакле карактеру користи која се даје или обећава на неком скупу, онда би ово кривично дело постојало приликом готово свих обраћања учесника на таквим предизборним скуповима када се обећава градња фабрика, школа, обданишта, мостова, путева и слично. Дакле, да би се оваква понашања разликовала од понашања које имају кривичноправни

карактер нужно је водити рачуна и о томе да ли се обећава нека „лична“ корист оном коме је обећање упућено, или се пак обећава нека корист која је од општег значаја, не само за присутне на скупу на којем је обећање дато, већ за будући неодређен круг лица која ће моћи да користе добро од општег интереса. Та околност чини разлику између понашања која остају на нивоу могућих моралних и политичких критика и оцена, од оних која имају и додатни кривичноправни карактер. Ова оклоност је од значаја приликом анализе елемента користи која се прибавља ДРУГОМ, и још код неких кривичних дела, примера ради злоупотребе службеног положаја из чл. 359 КЗ, давања мита из чл. 368 КЗ, примање мита из чл. 367 КЗ и др. Дакле када су у питању користи од општег јавног значаја које су функцији задовољавања општих потреба, нису могућа ова кривична дела, већ би се могло говорити о неким другим кривичним делима, примера ради о кривичном делу ненаменско коришћење буџетских средстава из чл. 362а КЗ, или пак кажњивих дела ниже степена друштвене опасности какви су привредни преступи или прекраји.

Имајући у виду наведене разлоге потребно је да преиспитате правилност јавнотужилачке одлуке, односно чињеничну и правну анализу која је дата у образложењу решења о одбачају кривичне пријаве.

ЗАМЕНИК
АПЕЛАЦИОНОГ ЈАВНОГ ТУЖИОЦА

Данило Благојевић

